

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

ДВНЗ «УжНУ», ректор

_____ проф. В.І. Смоланка

_____ 2022р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування

для вступників на навчання для здобуття ОС «Бакалавр»

за спеціальністю: **072 Фінанси, банківська справа та страхування**

(на основі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня «**молодший спеціаліст**», освітньо-професійного ступеня «**фаховий молодший бакалавр**», освітнього ступеня «**молодший бакалавр**»)

РОЗРОБЛЕНО

Фаховою атестаційною комісією

зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Голова комісії: д.е.н., проф. Варцаба В.І.

Ужгород – 2022

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Загальні відомості. Програма вступного фахового випробування зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» на основі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» складена для виявлення теоретичних знань вступників з основних фахових навчальних курсів.

Прийом абітурієнтів для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 072 – «Фінанси, банківська справа та страхування» на основі здобутого ОКР «молодший спеціаліст», ОПС «фаховий молодший бакалавр», ОС «молодший бакалавр» проводиться за результатами фахового вступного випробування у формі тестів. Порядок проведення іспиту визначається Положенням про приймальну комісію ДВНЗ «Ужгородський державний університет».

Мета вступного випробування полягає у з'ясуванні рівня теоретичних знань та набуття загальних і фахових компетентностей, здобутих в процесі навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст» (ОПС «фаховий молодший бакалавр», ОС «молодший бакалавр»).

Характеристика змісту програми. Програма охоплює основну проблематику фахових навчальних дисциплін, які дозволяють перевірити і оцінити необхідний рівень набутих знань та практичних навичок та є базовими для подальшого опанування освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 – «Фінанси, банківська справа та страхування».

2. ПЕРЕЛІК ФАХОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, З ЯКИХ ПРОВОДИТЬСЯ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

Для вступників на навчання ОС «бакалавр» за спеціальністю 072 – «Фінанси, банківська справа та страхування» програма фахового вступного випробування включає наступні базові дисципліни спеціальності:

Політекономія;
Теорія бухгалтерського обліку;
Фінанси.

3. ТЕМИ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

ПОЛІТЕКОНОМІЯ

Тема 1. Політична економія як фундаментальна суспільна наука.

Тема 2. Виробництво і його основні чинники.

Тема 3. Економічні потреби суспільства і роль виробництва в їхньому задоволенні.

Тема 4. Економіка суспільства як сукупність видів економічної діяльності

Тема 5. Відносини власності в економічному житті суспільства

Тема 7. Загальні основи ринку. Суб'єкти ринкової економіки.

Тема 8. Економічна система суспільства. Типи систем
Тема 9. Суспільний продукт і його форми. Національний дохід
Тема 10. Економічне зростання і його чинники
Тема 11. Розподіл національного доходу. Споживання і заощадження
Тема 12. Міжнародна економіка та її роль у зростанні добробуту людства

Перелік питань

1. Виникнення й основні етапи розвитку економічної теорії.
2. Предмет економічної теорії.
3. Функції економічної теорії. Економічна теорія та економічна політика.
4. Методи дослідження економічних процесів і явищ.
5. Потреби як рушійний мотив економічної діяльності.
6. Закон зростання потреб. Зміна структури потреб у сучасних умовах.
7. Виробництво як матеріальна основа задоволення потреб.
8. Виробництво, ресурси і їх структура. Фактори виробництва.
9. Продукт як результат виробництва. Властивості продукту і стадії його руху.
10. Ефективність виробництва. Суть та показники.
11. Поділ праці. Суть, рівні і значення.
12. Продуктивні сили суспільства. Показники розвитку продуктивних сил.
13. Роль науково-технічного прогресу в розвитку продуктивних сил.
14. Виробничі відносини. Їх суть, система і структура.
15. Економічна система суспільства, суть і структура. Типи економічних систем.
16. Економічний зміст власності. Об'єкти і суб'єкти власності.
17. Основні форми власності.
18. Нові й новітні тенденції в розвитку відносин власності. Розвиток відносин власності в Україні.
19. Товарне виробництво. Умови виникнення, розвиток і форми.
20. Товар і його властивості. Величина вартості товару. Теорії вартості.
21. Виникнення, суть і функції грошей.
22. Еволюція грошей. Товарні, металеві, паперові та банківські гроші.
23. Грошова система. Конвертованість грошей.
24. Підприємство як первинна ланка економіки.
25. Класифікація підприємств. Малий бізнес у системі ринкової економіки.
26. Функції підприємства. Організація процесу виробництва.
27. Підприємництво. Суть та види підприємницької діяльності.
28. Форми організації підприємницької діяльності.
29. Умови підприємницької діяльності.
30. Суть заробітної плати. Фактори, що визначають ставку заробітної плати.
31. Номінальна і реальна заробітна плата. Основні форми заробітної плати.
32. Фонди підприємств як економічна категорія. Структура фондів.
33. Основні виробничі фонди. Економічна сутність, зношування, амортизація.
34. Оборотні виробничі фонди. Суть і структура. Кругообіг і оборот

фондів.

35. Витрати виробництва, їх суть та види.

36. Витрати виробництва в короткостроковому і довгостроковому періодах. Закон спадної віддачі.

37. Основні фактори зниження витрат виробництва.

38. Валовий продукт, дохід і прибуток.

39. Об'єктивна необхідність, суть і функції кредиту.

40. Форми кредиту. Внутрішній державний борг. Кредитна система.

41. Банки. Види банків. Банківська система України.

42. Акціонерне товариство. Види акціонерних товариств.

43. Акції, їх соціально-економічна суть і значення.

44. Курс акцій. Дивіденди і їх значення.

45. Суть ринку. Ринкові відносини, їх суб'єкти й об'єкти.

46. Основні умови формування ринку і принципи його функціонування.

47. Ринковий попит, ринкова пропозиція і фактори, що на них впливають.

48. Взаємозв'язок попиту, пропозиції і ціни. Ринковий механізм регулювання економічних відносин.

49. Функції ринку. Види ринків.

50. Суть конкуренції. Конкуренція і ринок. Позитивні і негативні наслідки конкуренції.

51. Конкуренція і монополія. Суть монополізму. Типи монополізму.

52. Види конкуренції.

53. Суть ціни. Фактори, що її визначають.

54. Інфраструктура ринку. Суть і функції.

55. Інфляція, її суть, види і форми.

56. Вплив інфляції на розвиток макроекономічних процесів. Антиінфляційна політика

57. Безробіття. Суть, основні типи і форми.

58. Шляхи підвищення рівня зайнятості й захисту безробітних.

59. Негативні наслідки ринкового саморегулювання і необхідність державного втручання в економіку.

60. Суть, цілі і засоби державного регулювання економіки.

61. Планування і програмування в ринковій економіці.

62. Антимонopolьна політика держави.

63. Суспільне відтворення. Суть і основні риси.

64. Валовий національний продукт і його обчислення.

65. Система національних рахунків.

66. Методи обчислення ВВП за витратами і за доходами.

67. Вплив цін на ВВП. Номінальний і реальний ВВП.

68. Розподільчі відносини і формування доходів населення.

69. Диференціація доходів населення. Чинники, що її зумовлюють. Бідність.

70. Доходи і споживання. Прожитковий мінімум.

71. Необхідність перерозподілу національного доходу і доходів населення. Регулювання доходів державою.

72. Соціальний захист населення в умовах переходу України до ринку

ФІНАНСИ

- Тема 1. Предмет фінансової науки. Суть і функції фінансів
- Тема 2. Фінансова політика держави
- Тема 3. Фінансова система
- Тема 4. Фінанси суб'єктів господарювання
- Тема 5. Податки та податкова система
- Тема 6. Бюджет та бюджетна система
- Тема 7. Державний кредит і державний борг
- Тема 8. Місцеві фінанси
- Тема 9. Спеціальні цільові фонди держави
- Тема 10. Страховий ринок
- Тема 11. Фінансовий ринок
- Тема 12. Міжнародні фінанси

Перелік питань

1. Сутність фінансів як економічної та історичної категорії.
2. Суспільне призначення фінансів та їх об'єктивна необхідність в умовах товарного виробництва.
3. Функції фінансів.
4. Фінансова система: поняття і загальна характеристика її сфер та ланок.
5. Поняття фінансових ресурсів та джерела їх формування.
6. Сутність і значення фінансової політики.
7. Фінансовий механізм та його роль в реалізації фінансової політики.
8. Фінансова політика України на сучасному етапі.
9. Сутність і методи управління фінансами.
10. Фінансове планування і прогнозування в умовах ринкової економіки.
11. Необхідність і сутність фінансового контролю.
12. Види, методи і форми фінансового контролю.
13. Система державних фінансів.
14. Призначення і роль державних фінансів.
15. Правові та організаційні засади державних фінансів.
16. Сутність та функції державного бюджету.
17. Бюджетна система та бюджетний устрій.
18. Бюджетний процес.
19. Правове забезпечення бюджетного процесу.
20. Доходи державного бюджету.
21. Видатки державного бюджету.
22. Бюджетний дефіцит та джерела його фінансування.
23. Казначейська система виконання державного і місцевих бюджетів.
24. Соціально-економічна сутність податків.
25. Класифікація податків.
26. Податкова політика держави та основні напрями її реформування.
27. Становлення та розвиток податкової системи України.

- 28.Податковий кодекс України.
- 29.Економічна сутність і роль державного кредиту.
- 30.Види і форми державного кредиту.
- 31.Державний борг і механізм його формування.
- 32.Управління державним боргом і його обслуговування.
- 33.Необхідність державних цільових фондів та правові основи їх утворення.
- 34.Пенсійний фонд України, його функції, формування та використання.
- 35.Фонд соціального страхування України, його функції, формування та використання.
- 36.Фонд сприяння зайнятості населення, його функції, формування та використання.
- 37.Сутність місцевих фінансів, їхній склад і роль в умовах ринкових відносин.
- 38.Значення місцевих бюджетів в соціально-економічному розвитку регіонів.
- 39.Доходи і видатки місцевих бюджетів.
- 40.Сутність фінансів підприємств.
- 41.Принципи організації фінансової діяльності підприємств.
- 42.Фінансові ресурси підприємства.
- 43.Класифікація доходів і видатків підприємства.
- 44.Прибуток і рентабельність підприємства.
- 45.Особливості фінансів підприємств різних форм власності та організаційно-правових форм.
- 46.Економічна природа і сутність страхування.
- 47.Поняття і організація страхового ринку.
- 48.Форми і види страхування.
- 49.Особливості страхового ринку України.
- 50.Сутність та необхідність функціонування фінансового ринку.
- 51.Структура фінансового ринку.
- 52.Валютний ринок та валютні операції.
- 53.Ринок кредитних ресурсів.
- 54.Ринок цінних паперів.
- 55.Види цінних паперів, їхня характеристика.
- 56.Фондова біржа в Україні.
- 57.Економічна природа і призначення міжнародних фінансів.
- 58.Міжнародні фінансові інститути.
- 59.Міжнародний фінансовий ринок.
- 60.Співпраця України з міжнародними фінансовими інститутами.

ТЕОРІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

- Тема 1. Бухгалтерський облік, його сутність і основи організації
- Тема 2. Предмет і метод бухгалтерського обліку
- Тема 3. Бухгалтерський баланс Термін «баланс».
- Тема 4. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис
- Тема 5. Первинне спостереження, документація та інвентаризація
- Тема 6. План рахунків бухгалтерського обліку
- Тема 7. Форми бухгалтерського обліку
- Тема 8. Облік господарських процесів
- Тема 9. Основи бухгалтерської (фінансової) звітності

Перелік питань

1. Загальні поняття про облік та його роль у системі управління.
2. Види господарського обліку.
3. Поняття про бухгалтерський облік.
4. Фінансовий, управлінський та податковий як види бухгалтерського обліку.
5. Функції бухгалтерського обліку та вимірники, що використовуються у ньому.
6. Принципи бухгалтерського обліку та звітності в Україні.
7. Об'єкти і предмет бухгалтерського обліку.
8. Метод бухгалтерського обліку та його елементи.
9. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві.
10. Поняття та вибір облікової політики підприємства.
11. Поняття бухгалтерського балансу, його значення та використання в управлінні.
12. Побудова балансу. Актив і пасив.
13. Склад засобів і джерел підприємства, їхня характеристика.
14. Статті балансу, їхня оцінка та групування.
15. Зміни в балансі, зумовлені господарськими операціями.
16. Поняття про рахунки, їхня будова.
17. Активні та пасивні рахунки, порядок запису на них.
18. Рахунки синтетичного та аналітичного обліку.
19. Взаємозв'язок між системою рахунків і балансом. Заключний баланс і закриття рахунків.
20. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку за економічним змістом.
21. Класифікація рахунків стосовно бухгалтерського балансу.
22. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку за призначенням.
23. Поняття про План рахунків бухгалтерського обліку.
24. Характеристика Плану рахунків бухгалтерського обліку.
25. Подвійний запис та кореспонденція рахунків. Прості та складні бухгалтерські проводки.
26. Оборотні відомості, їхні види та контрольне значення.

27. Оборотні відомості по синтетичним рахункам: зміст, види та побудова.
28. Оборотні відомості по аналітичним рахункам, їхній зміст та побудова.
29. Поняття облікових реєстрів бухгалтерського обліку.
30. Види облікових реєстрів.
31. Техніка облікової реєстрації.
32. Поняття форми бухгалтерського обліку.
33. Порядок організації меморіально-ордерної форми бухгалтерського обліку.
34. Форма бухгалтерського обліку Журнал-Головна.
35. Порядок організації журнально-ордерної форми бухгалтерського обліку.
36. Комп'ютерна технологія організації бухгалтерського обліку.
37. Форми бухгалтерського обліку суб'єктів малого підприємництва.
38. Способи виправлення помилок у бухгалтерському обліку.
39. Документація, її суть і значення, вимоги до змісту.
40. Класифікація бухгалтерських документів.
41. Порядок опрацювання документів.
42. Організація документообігу на підприємстві.
43. Зберігання документів.
44. Інвентаризація, її значення, види.
45. Порядок проведення інвентаризації.
46. Суть і значення оцінки у бухгалтерському обліку.
47. Види оцінки та види вартості, принципи оцінки об'єктів обліку.
48. Поняття про калькулювання та собівартість, види витрат і види собівартості.
49. Методи калькулювання та види калькуляцій.
50. Облік надходження основних засобів.
51. Облік амортизації основних засобів.
52. Облік надходження матеріалів.
53. Облік витрат матеріалів.
54. Облік оплати праці і пов'язаних з нею розрахунків.
55. Облік процесу виробництва.
56. Облік процесу витрачання у виробництві.
57. Поняття «звітність», класифікація звітності.
58. Сутність та значення бухгалтерської звітності, вимоги до її складання.
59. Порядок складання, затвердження та подання фінансової звітності.
60. Звітність суб'єкта малого підприємництва.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Кожен екзаменаційний білет формується комп'ютерним способом і містить 25 тестів однакової складності. Правильний варіант відповіді оцінюється 4 балами, а неправильний – 0.

Порядок автоматизованої перевірки тестових завдань визначається Положенням про організацію вступних випробувань у ДВНЗ «УжНУ».

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Ажнюк М.О., Передрій О.С. Основи економічної теорії: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008.
2. Базилевич В.Д., Базилевич К.С. Ринкова економіка: Основні поняття і категорії. – К.: Знання, 2006. – С. 44-50.
3. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Державні фінанси. Навчальний посібник / за заг. ред. Базилевича В.Д. – К.: Атіка, 2002.
4. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств [текст] навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.
5. Бюджетний кодекс України: в редакції від 01.02.2015 // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, №50-51, с.572 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
6. Василик О.Д. Бюджетна система України: підручник / О.Д. Василик, К.В. Павлюк. — К. : Центр навчальної літератури, 2004. — 544 с.
7. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004.
8. Верига Ю. Бухгалтерський облік: Навч. пос. – К.: ЦУЛ, 2008. – 400 с.
9. Даньків Й.Я., Остап'юк М.Я. Бухгалтерський облік: Підручник. -- К.: Знання, 2007.- 524 с. (електрон. варіант: <http://www.uznu-koa.16mb.com>)
10. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – 7-ме вид., стер. – К.: Знання-Прес, 2008. – 719 с.
11. Економічна теорія: у 2-х кн.: Навч. посібник/ За ред. З.Г. Ватаманюка, С.М. Панчишина. – Кн.1 і 2. – К.: Альтернативи, 2003.
12. Закон України від 16.07.99 року № 996-XIV „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”: [Електронний ресурс].- Режим доступу до докум.: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
13. Закон України «Про страхування» від 4 жовтня 2001р. № 44 (зі змінами й доповненнями). Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
14. Закон України “Про банки і банківську діяльність” №2121-III від 07.12.2000р. www.zakon.rada.gov.ua
15. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу https://factor.academy/?utm_source=all-sites&utm_medium=top-menu&utm_campaign=from-top-menu
16. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 року № 291: [Електронний ресурс].- Режим доступу до докум.: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
17. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 року № 291: [Електронний ресурс].- Режим доступу до докум.: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
18. Порядок подання фінансової звітності, затверджений Постановою кабінету Міністрів України від 28.02.2000 року № 419, зі змінами і доповненнями: [Електронний ресурс].- Режим доступу до докум.: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності”»: Затв. наказом МФУ №73 від 07 лютого 2013 р.: [Електронний ресурс].- Режим доступу до докум.: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
20. Козак Ю.Г. Логвінова Н.С., Ковалевський В.В. Міжнародні фінанси: Навчальний посібник. Видання 3-тє, перероблене та доповнене – К.: Центр учбової літератури, 2007.
21. Лановик Б.Д. Економічна історія: Курс лекцій/ Б.Д. Лановик, М.В. Лазарович. 5-е вид., випр. – К.: Вікар, 2005.
22. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік. Навчальний посіб. – К.: Центр навч. літ., 2011. – 669 с.
23. Мочерний С.В., Ларіна Я.С. Політекономія: Підручник. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 390 с.
24. Основи економічної теорії / За заг. ред. П.В. Круша, В.І. Депутат, С.О. Тульчинської; Київ «Каравелла», 2007.
25. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Опорний конспект лекцій/ Упор. Бугас В.В., Семененко В.М. – К.: КНУТД, 2005.
26. Оспіщев В.І. Фінанси: курс для фінансистів: навч. посібник / [В.І. Оспіщев, О. П. Близнюк, Л.І. Лачкова та ін.]; за ред. В. І. Оспіщева. - К.: Знання, 2008. - 567 с.
27. Плиса В.Й., Плиса З.П. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник. / В.Й. Плиса, З.П. Плиса. – Київ: Каравела, 2010. – 482 с.
28. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
29. Романенко О.Р. Фінанси: підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006.
30. Старостенко Г.Г. Політична економія. – К., 2006. – 340 с.
31. Степура О.С., Єремєєва О.С., Пономарьова Т. Ю. Політична економія. Навч. посібник. – К.: Кондор, 2006.
32. Осадець С. С. Страхування: [підручник] / Керівник авт. колективу і наук, ред. С. С. Осадець. – [2-ге вид., перероб. і доп.] – К. : КНЕУ, 2002. - 599 с.
33. Фінанси. Підручник / І.О. Лютий, С.Я. Боринець, З.С. Варналій, та ін.; за ред. д.е.н., проф. І.О. Лютого. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. – 720 с.
34. Фінанси: підручник. / за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. – 2-ге вид. переробл. і доповн. – К. : Знання, 2012. – 687 с.
35. Фінансовий ринок: Підручник. / В.М. Шелудько. – 3-тє вид., стер. – К.: Знання, 2015. – 535 с.
36. Фінанси для фінансистів: Підручник/ О.А. Шеремет, І.В. Дем'яненко, К.В. Багацька за ред. Говорушко Т.А. - К.: Центр учбової літератури, 2013.- 612с.
37. Фінанси зарубіжних країн: підручник / [О.П. Кириленко, Т.О. Кізима, Н.Я. Кравчук, В.П. Горин, Н.М. Ткачук, Г.І. Козак]; за ред. О.П. Кириленко - Тернопіль: ТНЕУ, 2013. - 420 с.
38. Фінанси підприємств. Підручник. за ред. проф. Поддєрьогіна А. М. – К.: КНЕУ. – 2000.
39. Фінанси: навчальний посібник. / В.С. Загорський, О.Д. Вовчак, І.Г. Благун, І.Р. Чуй. – 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2008.